



T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Tarih: 23. Kasım 2017
Sayı: 1467

10/2306

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Cezaevlerinde tutuklulara yönelik işkence ve kötü muamele ile hak ihlalleri iddialarının araştırılarak gerçeğin ortaya çıkarılması ve cezaevlerinin koşullarının insani, hukuki ve evrensel değerlere uygun hale getirilmesine yönelik gerekli önlemlerin alınarak denetim mekanizmasının sağlıklı işleminin sağlanması amacıyla Anayasa'nın 98. ve TBMM İçtüzüğü'nün 104. ve 105. Maddeleri gereğince bir meclis araştırması açılmasını arz ederiz.

Saygılarımla,

M. BAKAN

Murat BAKAN
İzmir Milletvekili

Sözün Tamları

Muhammed Arhal
Kandlak
Mu.

Zekeriya Tazet
Kocapeli mu

Kadim Durmaz
Tolun

Ömer Fethi Öner
Aygide

Ru YUDİT BİÇİR
Hemser

GURAY YEDER
İstanbul

Kemal ZEYBEK
Samsun

CEYHAN İRGİT
Bursa

Mehmet Tural
İstanbul

İrfan BAKIR
İSPARTAMU

Güneş Okup İlgerdi
Bartın

Barış KARAGÖR
SINOP MU

Okan GAYTANCIOĞLU
Bartın MU.

Mehmet GÖKDAG
Gaziantep Milletvekili

M. Ö. Y. D.

Y. D.

Onursal ADIGÜZEL
İstanbul

Kann Arslan
Denizli

Barış Yabdoğ

SİBEL ÖZDEMİR
İstanbul MU.

Hüseyin Y. D.



1467

23

GEREKÇE

Türkiye’de bulunan toplam sayısı 381 olan cezaevinin, 139 tanesi son on yılda, bunların 38 tanesi ise geçtiğimiz yıl inşa edilmiştir. Adalet Bakanlığı’nın son iki buçuk ayda yaptığı 11 cezaevinin bütçeye toplam maliyeti ise 1.5 milyar TL’yi geçmiştir.

Cezaevlerine duyulan ihtiyacın bu hızlı artışına paralel olarak; cezaevlerinde insan onuruna, insan haklarına, hukuka ve evrensel değerlere aykırı olarak işkence ve kötü muamele iddiaları da aynı hızda artmıştır.

Cezaevlerindeki kapasite yetersizliğine bağlı olarak tutukluların yatak yetersizliğinden yerlerde yattığı, koğuşların ısıtma sorunu, koğuşlara temizlik malzemesi ve sıcak su verilmemesi gibi hijyen koşullarının sağlanamaması gibi sorunların yanısıra; gazete ve kitap yasağı, koğuşta türkü söyleyip halay çeken tutuklulara ‘cezaevinde korku ve panik yaratmak’ gerekçesi ile aile görüşünden men cezası verilmesi gibi uygulamalar basın aracılığıyla kamuoyuna yansımaktadır.

Tutuklulara yönelik hakaret ve küfür gibi psikolojik şiddet ile fiziksel şiddet uygulandığı, çıplak aramayı kabul etmeyen tutuklulara yönelik ise ellerin ve ayaklarının bağlanarak ‘domuz bağı’ denilen şekilde işkence yapıldığı iddiaları, bu tarz işkence ve kötü muameleye maruz kalmış müvekkili olan hukukçular tarafından, basın aracılığıyla kamuoyuyla paylaşılmaktadır.

Her hukuk devletinde, herhangi bir suçlamayla karşılaşan insan, hukuka ve adalete sığınmaktadır. OHAL ile birlikte hukukun kuralları ve insan hakları hiçe sayılmaktadır. Herhangi bir gerekçeyle gözaltına alınan, hakkında dava açılan ve/veya tutuklu yargılanan binlerce insanın ‘savunma hakkı’ baki olsa da bu kişiler, haklarındaki suçlamalardan, ‘savunma hakkı’ kapsamında yaşadıkları zorluklardan ve yargılamasının halen sürmesine ve hakkında hüküm verilmemiş olmasına rağmen ‘suçsuzluğumu kanıtlayamayacağım ya da kanıtlasam da bu damgayı yedim’ psikolojisine girerek intihara sürüklenmektedir.

2000-2016 yılları arasında 3 bin 432 tutuklu ve hükümlü kişi hayatını kaybetmiştir.

Cezaevlerindeki intihar vakaları, bu vakalarla ilgili açılan soruşturmalar ve soruşturmaların sonuçlarıyla ilgili sağlıklı bilgi ve verilere ulaşılamamakla birlikte, devam eden OHAL’de gözaltında, cezaevinde ya da gözaltına alınmadan önce intihar ettiği iddia edilenler kişilerin ölümüne ilişkin herhangi bir bilgi veya rapor da kamuoyuyla paylaşılmamıştır.

Ceza yargılaması; kişinin topluma kazandırılması ve ıslah amacı taşımaktadır. Kişinin onurunu zedelemeye, kişiliğini elinden almaya hizmet eden; hem bedensel hem de ruhsal tahribata neden olan kötü muamele ve işkence hukuka ayırıdır, insanlık suçudur.

‘Yeniden suç işleme’ oranı yüzde 40 olan ve sıralamada dünyada birçok ülkenin altında yer alan İsviçre’de yapılan reformlar sonucunda üniforma giyme zorunluluğu kaldırılmış, mahkumlar üniversite yurtlarına benzer bir yapı içerisinde kalmaya başlamıştır.

Birleşmiş Milletler’in Ocak 2016’da kabul ettiği ‘Mahkumlara Muamelede Standart Asgari Kurallar’ başlıklı düzenlemede ise mahkumların kendi kıyafetlerini giymelerine izin verilmemesi halinde iklim ve sağlık koşullarına uygun giysilerin tedarik edilmesi, bu giysilerin de ‘aşağılayıcı ya da küçük düşürücü olmaması’ gerektiği belirtilmiştir.



Tüm bunlar bağlamında; cezaevlerinde tutuklulara yönelik işkence ve kötü muamele ile hak ihlalleri iddialarının araştırılarak gerçeğin ortaya çıkarılması ve cezaevlerinin koşullarının insani, hukuki ve evrensel değerlere uygun hale getirilmesine yönelik gerekli önlemlerin alınarak denetim mekanizmasının sağlıklı işleminin sağlanması amacıyla Anayasa'nın 98. ve TBMM İçtüzüğü'nün 104. ve 105. Maddeleri gereğince bir meclis araştırması açılmasını arz ederiz.

